

KAROL MACHATA

Herectvo študoval na Štátnom konzervatóriu v Bratislave v rokoch 1948 - 1950. Napriek tomu jeho prvé kroky po maturite na Obchodnej akadémii viedli na Vysokú školu obchodnú. Po treťom semestri ekonómiu definitívne opustil, aby sa venoval už iba divadlu. Ako študent upozornil na seba

v postave atentátnika Jakuba (Atentát, 1949) na doskách SND. Pred odchodom do Armádného divadla v Martine, stihol ešte odohrať niekoľko menších postáv, ktoré predznačili jednu zo základných čŕt jeho herectva - schopnosť zbaviť heroické postavy zaužívaného pátosu a oživiť ich ľudský rozmer.

Pôsobenie v Armádnom divadle v Martine, aj keď bolo pomerne krátke (1951-1953), sa stalo v profesnom životopise Karola Machatu veľmi dôležitým medzníkom. Tu sa prvýkrát odkryla variabilita a sila jeho talentu. Kým v Geľovi Sebechlebskom vytvoril hravého, sviežosťou a študentskou recesiou prekypujúceho, prešibaného mládenca, Jánošíka budoval ako mladého muža plného vzdoru a nepokoja, súcitu i vzbury, ideálov a skutočného ľudského zanietenia.

Po návrate do SND ďalej rozvíjal lyricko-komediálnu i hrdinsko-dramatickú líniu svojho herectva a posúval sa od búrlivých mladíkov k zložitým dramatickým charakterom. Zúročil predpoklady aj získané skúsenosti a vytvoril na prvej scéne dlhý rad nezabudnuteľných postáv. Svoje danosti bravúrne využíval v žánrovo veľmi rozdielnom repertoári - od konverzačných komédií, cez grotesky a charakterové komédie až po briskné improvizácie a postupy v duchu commédie dell'arte na strane jednej, na strane druhej od veľkých klasických tragédií, cez psychologické drámy k brechtovským modelom a modernej dramatike.

Jeho herectvo dozrievalo do plných tónov schopných zladať podmanivú citovosť s racionálnym prienikom do najhlbších vrstiev stvárňovanej postavy, schopných rovnako presvedčivo pretlmočiť vnútorný dramatizmus, romantickú rozpoltenosť, alebo bezútešnú nevyrovnanosť moderného človeka.

Karol Machata patrí k tzv. strednej hereckej generácii, ktorá výrazne vstúpila do dejín slovenského divadla 20. storočia, položila základy moderného hereckého prejavu a dala mu európsky rozmer. Je jedným z jej najmladších predstaviteľov. Univerzálnosťou svojho hereckého prejavu a presvedčivosťou vo všetkých polohách, však patrí k jej špičke.

DIVADELNÝ ÚSTAV
BRATISLAVA
THE THEATRE INSTITUTE

Výstavu pripravil Divadelný ústav Bratislava 2008.

Autorka výstavy Zuzana Nemcová.

Grafické spracovanie Viera Burešová.

Fotografie použité na výstave sú z archívu DÚ.

Autori fotografií Karol Belický, Gejza Podhorský, Vladimír Háč, Jozef Vavro, Ján Herec, Karol Kállay, Anton Sládek, Jana Nemčoková.

...prvé príležitosti

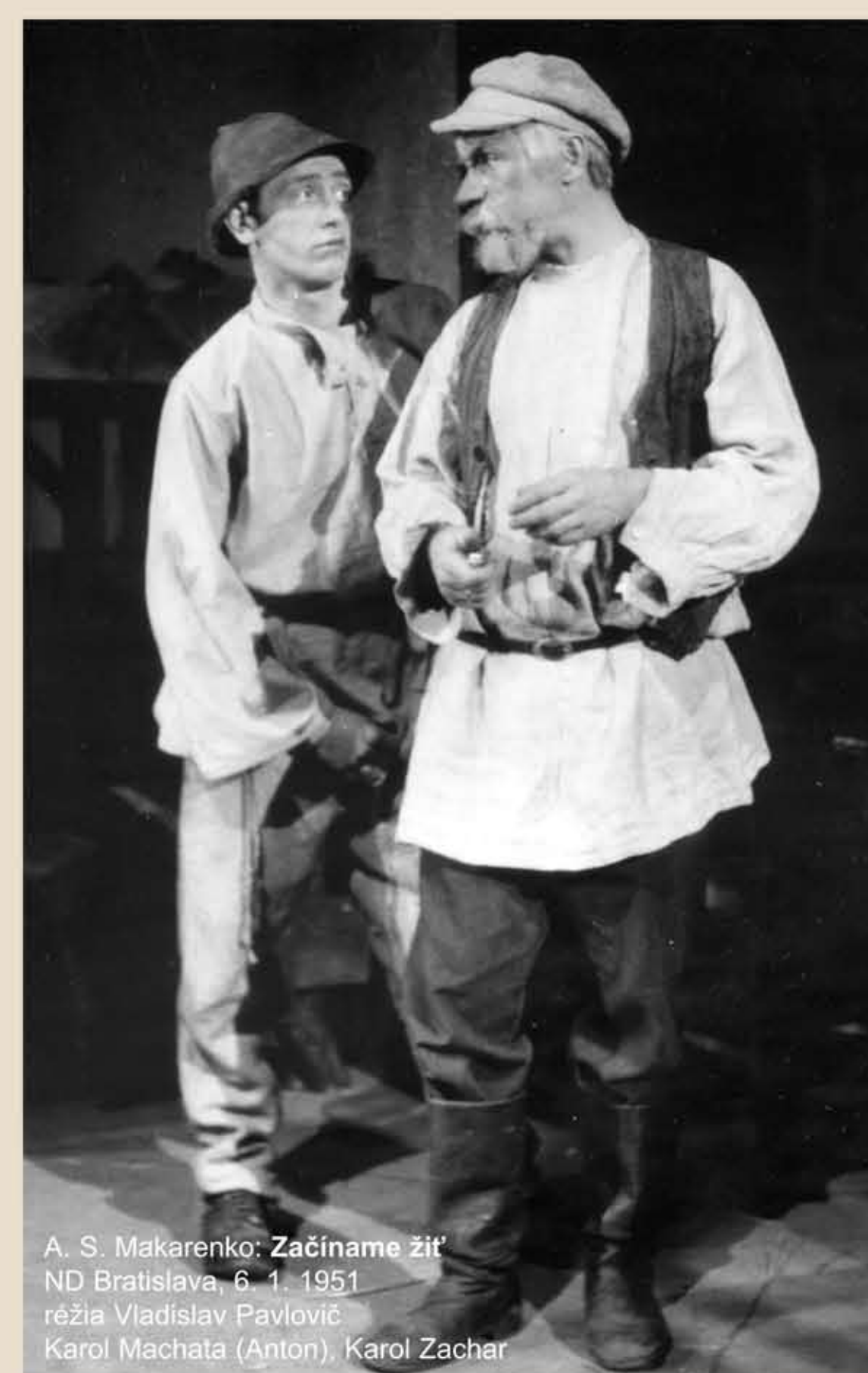
Š. Králik: **Buky podpoľianske**
ND Bratislava, 20. 12. 1949
réžia Jozef Budský
Karol Machata (Štefan Fekiač), Oľga Sykorová

J. Záborský: **Bitka pri Rozhanovciach**
ND Bratislava, 9. 11. 1950
réžia Tibor Rakovský
Július Pántik, Karol Machata (Mutimír)

L. Kruczkowski: **Nemci**
ND Bratislava, 20. 12. 1950
réžia Ivan Lichard, Janusz Warnecki a. h.
Karol Machata (Dostoynik), Mária Prechovská, Jozef Cierny

A. S. Makarenko: **Začíname žiť**
ND Bratislava, 6. 1. 1951
réžia Vladislav Pavlovic
Karol Machata (Anton), Karol Zachar

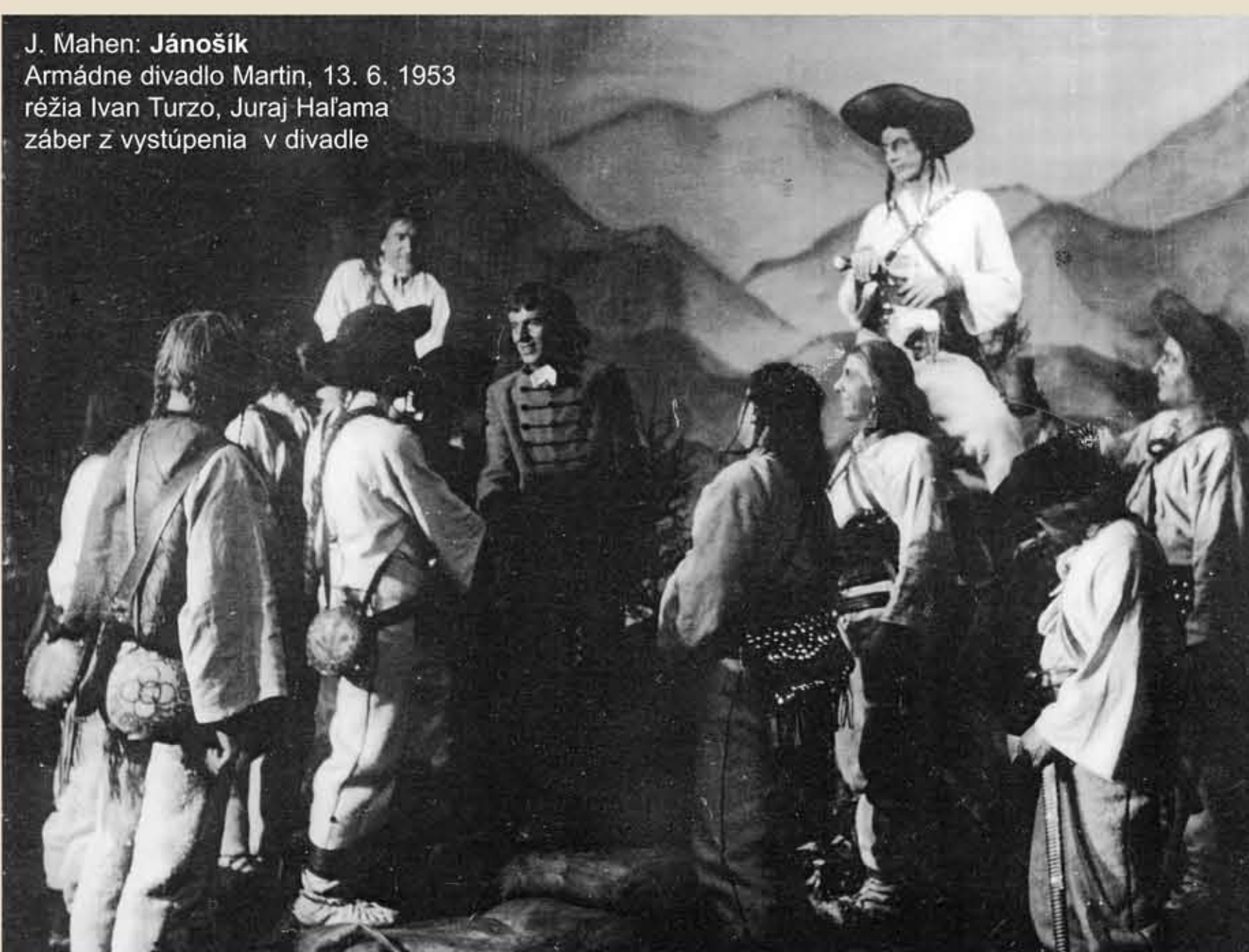
J. Hollý: **Geľo Sebechlebský**
Armádne divadlo Martin, 30. 10. 1952
réžia Martin Hollý
Gabriela Trnovská, Karol Machata (Geľo)

J. Hollý: **Geľo Sebechlebský**
Armádne divadlo Martin, 30. 10. 1952
réžia Martin Hollý
v popredí Andrej Šilan, Karol Machata (Geľo)
v úzadí Jozef Kroner, Jozef Adamec,
Vladimír Hlaváč, Anton Gymský

J. Mahen: **Jánošík**
Armádne divadlo Martin, 13. 6. 1953
réžia Ivan Turzo, Juraj Halama
Karol Machata (Jánošík)

J. Mahen: **Jánošík**
Armádne divadlo Martin, 13. 6. 1953
réžia Ivan Turzo, Juraj Halama
záber z vystúpenia v divadle

J. Mahen: **Jánošík**
Armádne divadlo Martin, 13. 6. 1953
réžia Ivan Turzo, Juraj Halama
záber z vystúpenia v letnom divadle

J. Holly: **Geľo Sebechlebský**
Armáde divadlo Martin, 30. 10. 1952
réžia Martin Holly
Karol Machata (Geľo), Gabriela Trnovská

... v réžii Tibora Rakovského

I. Bukovčan: **Surové drevo**
ND Bratislava, 22. 9. 1954
Karol Machata (Stašek),
Ondrej Jariabek, Juraj Šebek

A. Miller: **Pohľad z mosta**
SND Bratislava, 14. 2. 1959
Jozef Kroner, Mária Bancíková, Viliam Záborský,
Karol Machata (Rodolfo)

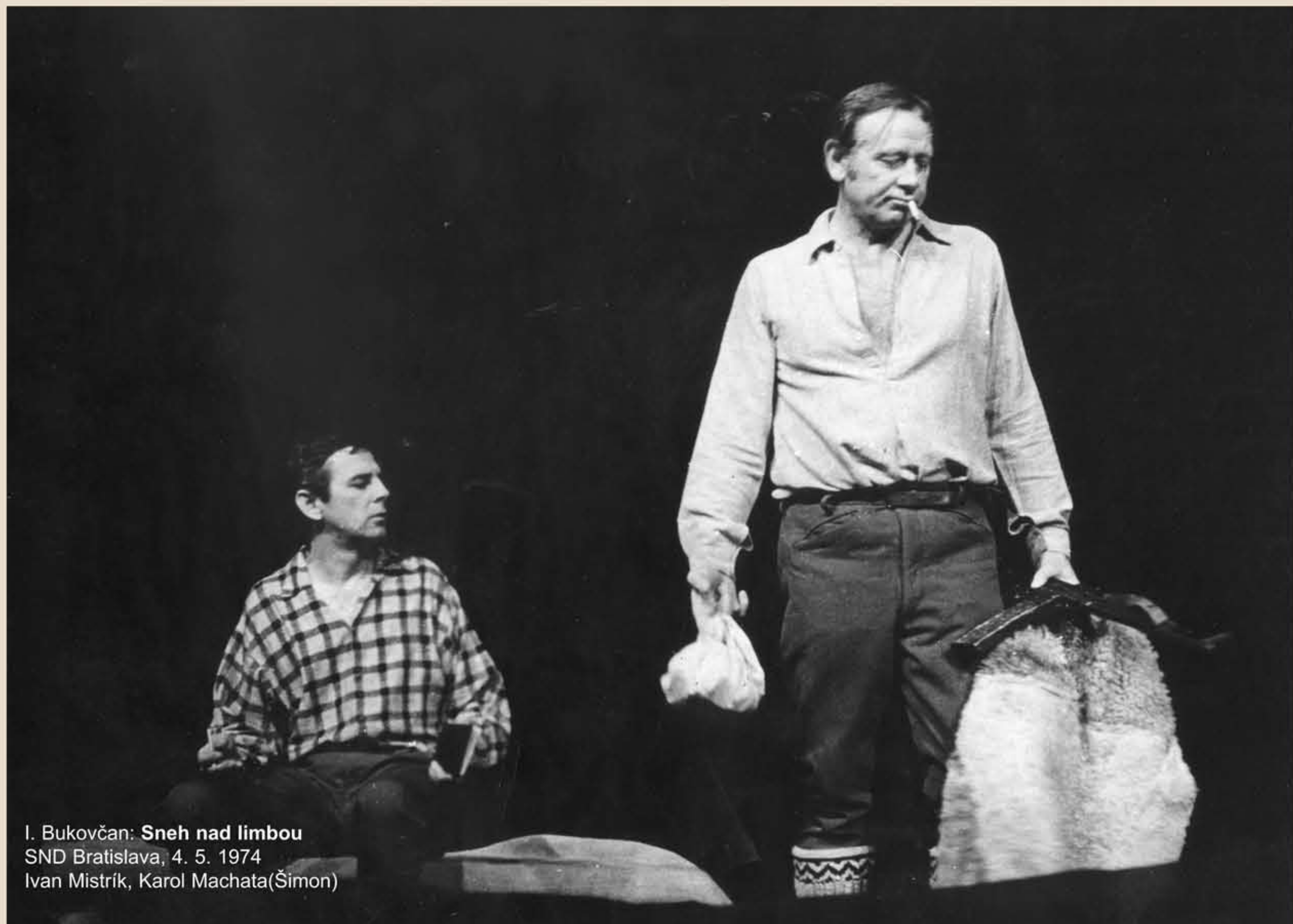
P. Karvaš: **Polnočná omša**
SND Bratislava, 7. 5. 1959
Karol Machata (Durko), Eva Kristinová

P. Karvaš: **Zmŕtvychvstanie d. romana**
SND Bratislava, 17. 9. 1960
Zdena Gruberová, Karol Machata (Vaško)

G. B. Shaw: **Svätá Jana**
SND Bratislava, 1. 4. 1961
Mária Kráľovičová,
Karol Machata (Dunois)

I. Bukovčan: **Sneh nad límbou**
SND Bratislava, 4. 5. 1974
Ivan Mistrik, Karol Machata (Šimon)

B. Brecht: **Pán Puntila a jeho sluha Matti**
SND Bratislava, 29. 9. 1963
Karol Machata (Matti), Eva Poláková

F. Schiller: **Zbojníci**
SND Bratislava, 17. 12. 1955
réžia Tibor Rakovský
Karol Machata (Karol Moor)

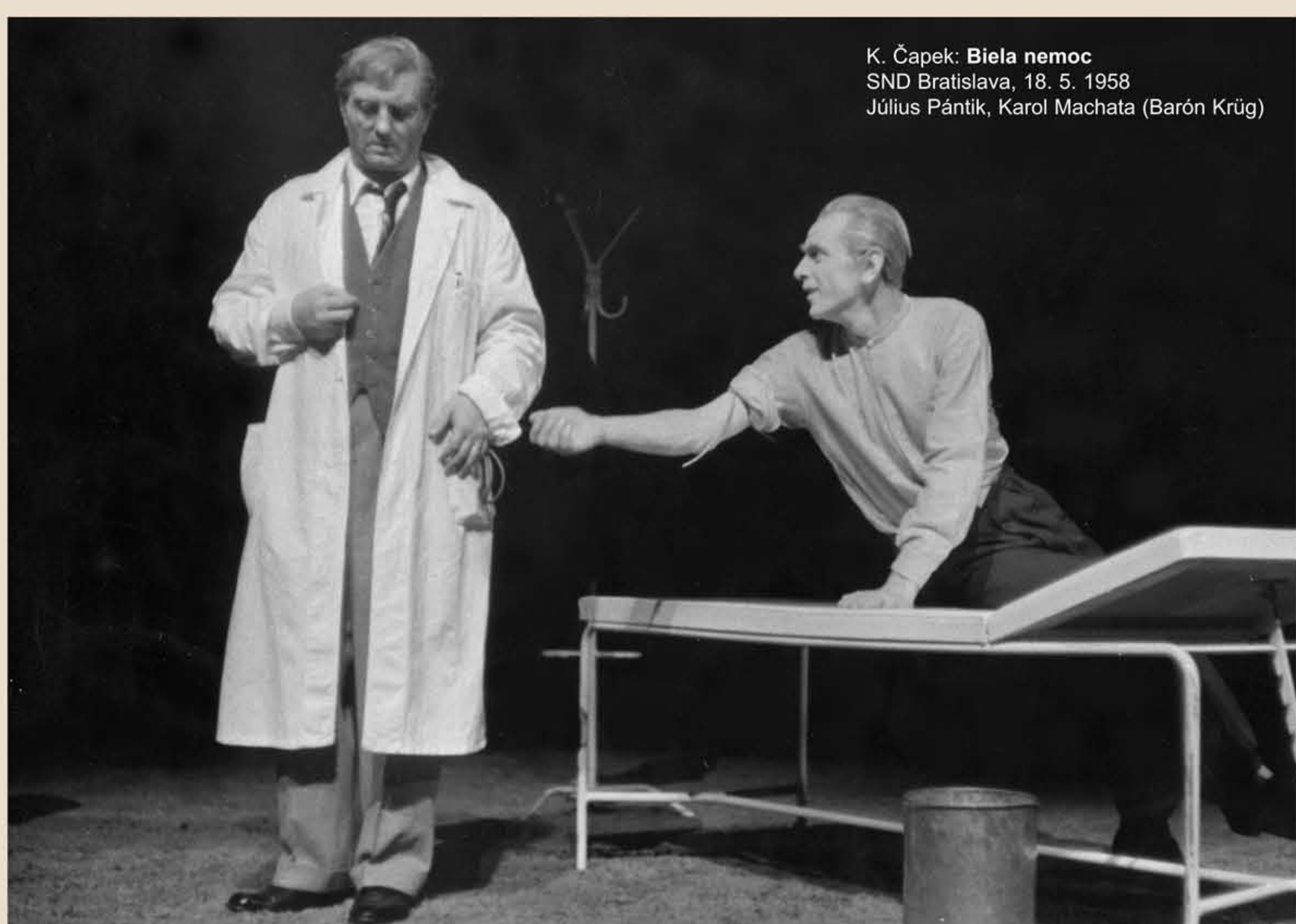
J. K. Tyl: **Krvavý súd**
SND Bratislava, 2. 2. 1957
Karol Machata (Hynek), Mária Kráľovičová

O. Daněk: **Pohľad do očí**
SND Bratislava, 12. 12. 1959
Zdena Gruberová, Karol Machata (Martin Vlady)

A. Arbuzov: **Prihoda na brehu rieku**
SND Bratislava, 7. 5. 1960
Mária Kráľovičová, Karol Machata (Viktor)

K. Čapek: **Biela nemoc**
SND Bratislava, 18. 5. 1958
Július Pántik, Karol Machata (Barón Krüg)

A. Arbuzov: **Prihoda na brehu rieku**
SND Bratislava, 7. 5. 1960
Július Pántik, Karol Machata (Viktor)

B. Brecht: **Dobry človek zo Sečuanu**
SND Bratislava, 23. 6. 1962
Eva Kristínová, Karol Machata (Jang Sun)

... v réžii Jozefa Budského

M. Gorkij: **Letní hostia**
SND Bratislava, 3. 3. 1963
Karol Machata (Vlas), Mária Kráľovičová

A. P. Čechov: **Višňový sad**
SND Bratislava, 9. 12. 1967
Mária Kráľovičová, Karol Machata (Lopachin)

Karol Machata (Ivanov), Mária Kráľovičová

Mária Kráľovičová, Karol Machata (Ivanov)

A. P. Čechov: **Ivanov**
SND Bratislava, 21. 1. 1961
réžia: Jozef Budský

Karol Machata (Ivanov)

Karol Machata (Ivanov)

Karol Machata (Ivanov)

Karol Machata (Ivanov)

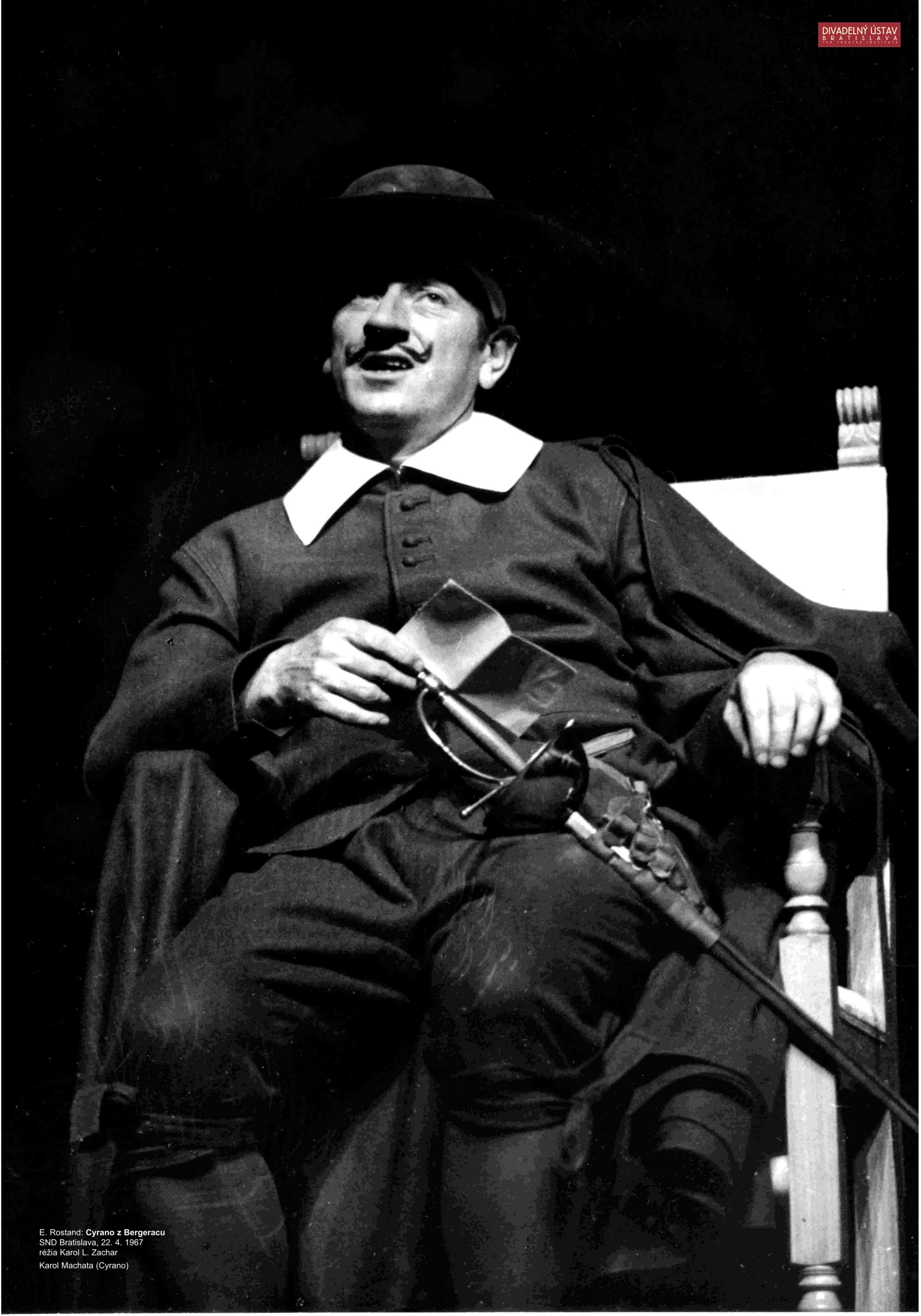
Karol Machata (Ivanov)

Karol Machata (Ivanov), Eva Poláková

Karol Machata (Ivanov), Eva Poláková

E. Rostand: **Cyrano z Bergeracu**
SND Bratislava, 22. 4. 1967
réžia Karol L. Zachar
Karol Machata (Cyrano)

J. Palárik: **Inkognito**
SND Bratislava, 11. 7. 1959
Zdena Gruberová, Karol Machata (Jelenský)

J. Holý: **Geľo Sebechlebský**
SND Bratislava, 29. 12. 1979
Dušan Jamrich, Karol Machata (Voňavka)

... v réžii Karola L. Zachara

A. Jirásek: **Lampáš**
SND Bratislava, 9. 6. 1973
Eva Krížiková, Karol Machata (Klásek)

J. Nestroy: **Strach z pekla**
SND Bratislava, 27. 1. 1968
Karol Machata (Slobodný pán von Reichthal)

Molière: **Meštiak šlachticom**
SND Bratislava, 20. 2. 1960
Karol Machata (Covielle)

A. N. Ostrovskij: **Búrka**
SND Bratislava, 18. 11. 1972
Oldo Hlaváček, Karol Machata (Kuligin), Jozef Adamovič

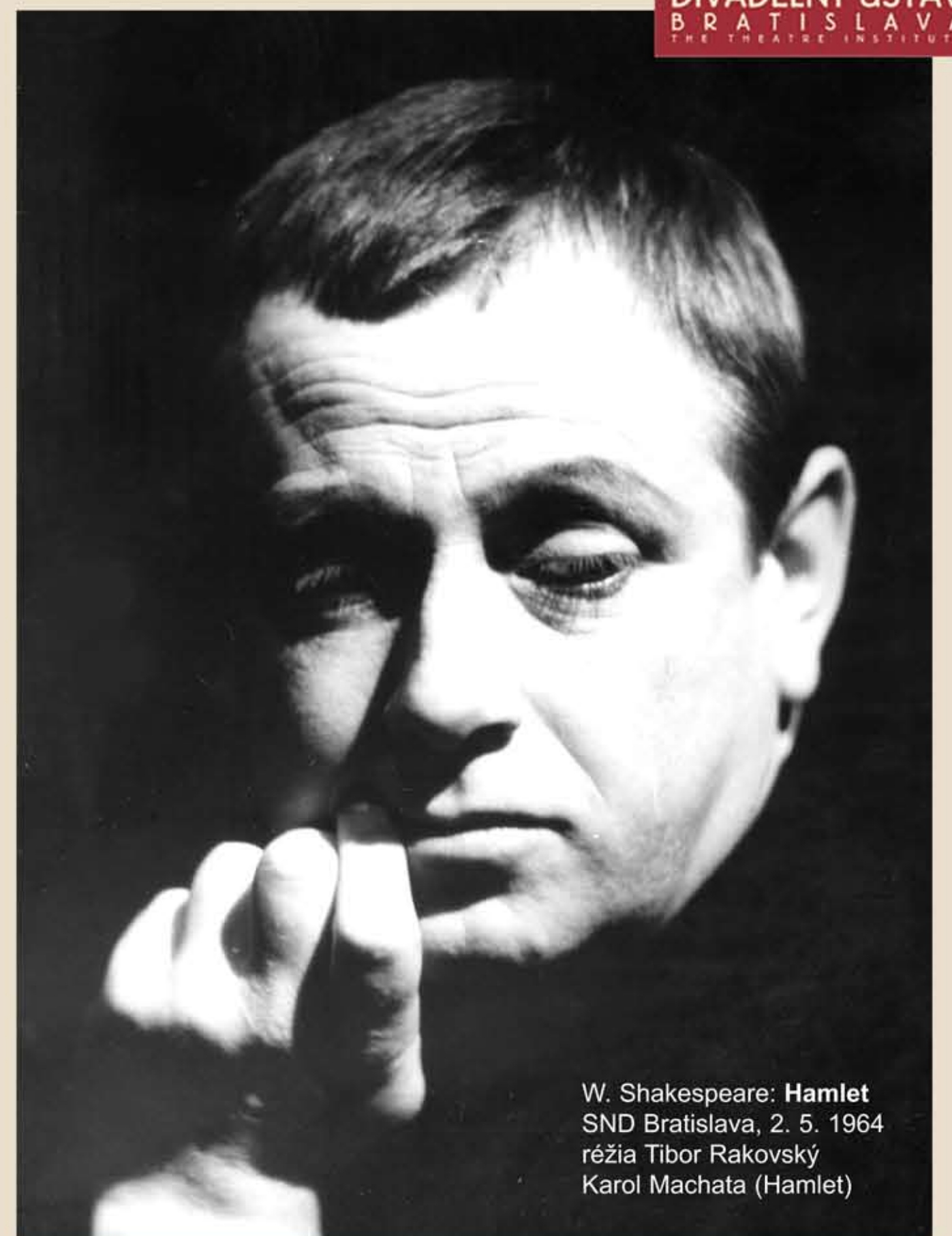

C. Goldoni: **Vejár**
SND Bratislava, 30. 12. 1961
réžia Karol L. Zachar
Karol Machata (Crespino)

... Shakespearovské variácie

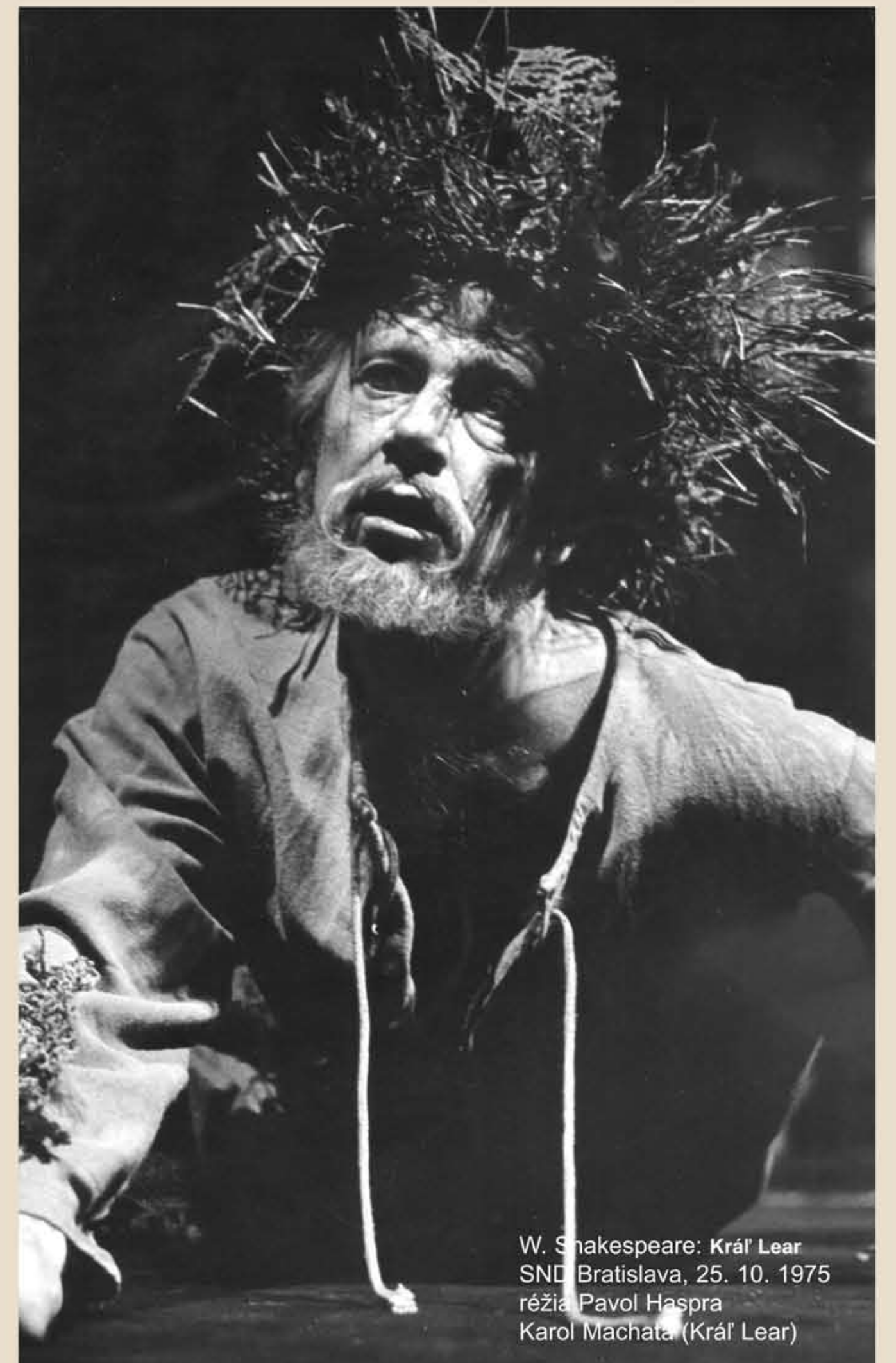
W. Shakespeare: **Hamlet**
ND Bratislava, 1. 4. 1950
réžia Ivan Lichard, Tibor Rakovský, Jozef Budský
Karol Machata (Fortinbras)

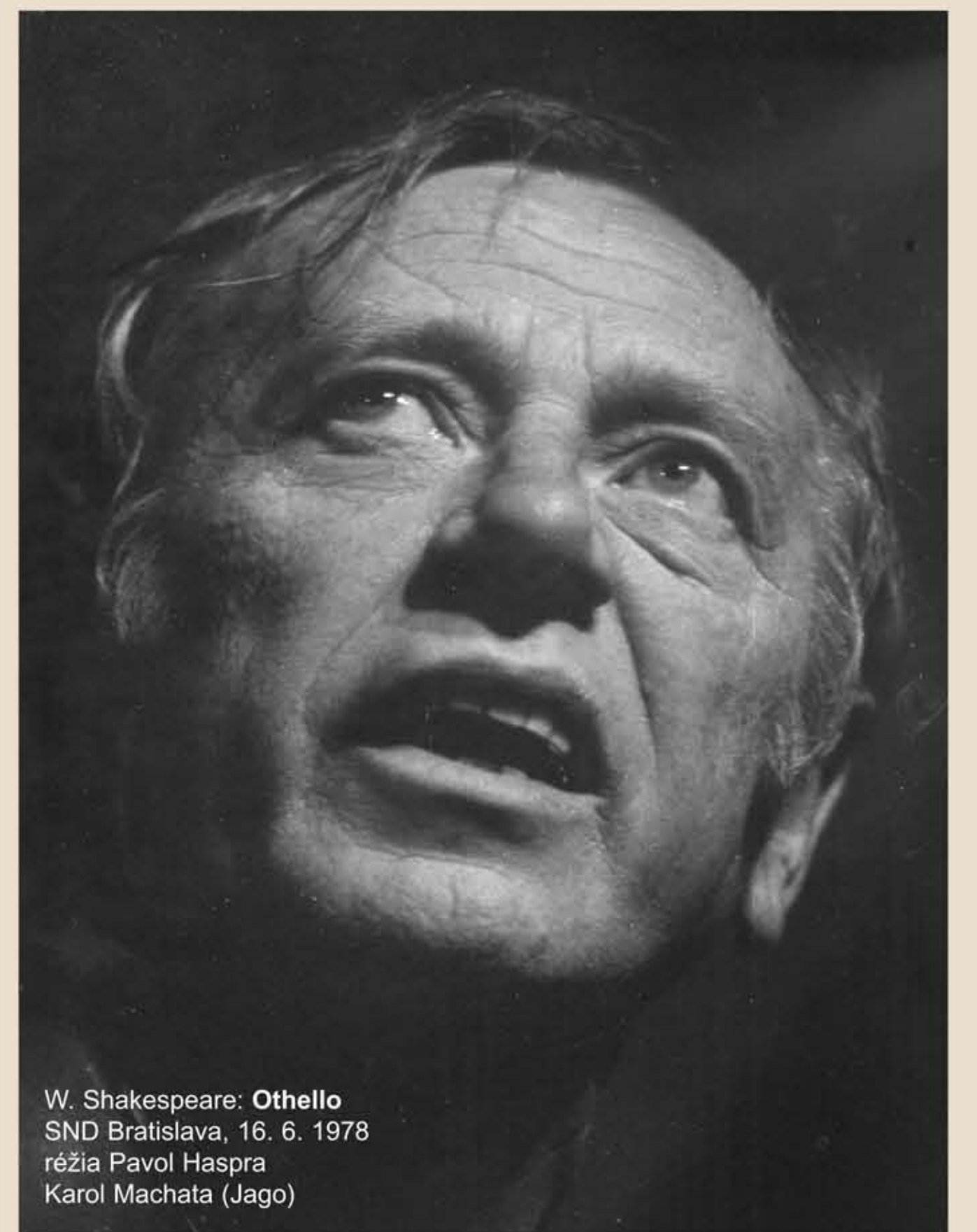
W. Shakespeare: **Hamlet**
SND Bratislava, 2. 5. 1964
réžia Tibor Rakovský
Karol Machata (Hamlet)

W. Shakespeare: **Romeo a Júlia**
SND Bratislava, 13. 7. 1957
réžia Jozef Budský
Hana Melíčková, Karol Machata (Romeo), Viliam Záborský

W. Shakespeare: **Kráľ Lear**
SND Bratislava, 25. 10. 1975
réžia Pavol Haspra
Karol Machata (Kráľ Lear)

W. Shakespeare: **Othello**
SND Bratislava, 16. 6. 1978
réžia Pavol Haspra
Karol Machata (Jago)

W. Shakespeare: **Sen noci svätého Jána**
SND Bratislava, 13. 11. 1965
réžia Karol L. Zachar
Karol Machata (Peter Poleno), Jozef Kroner

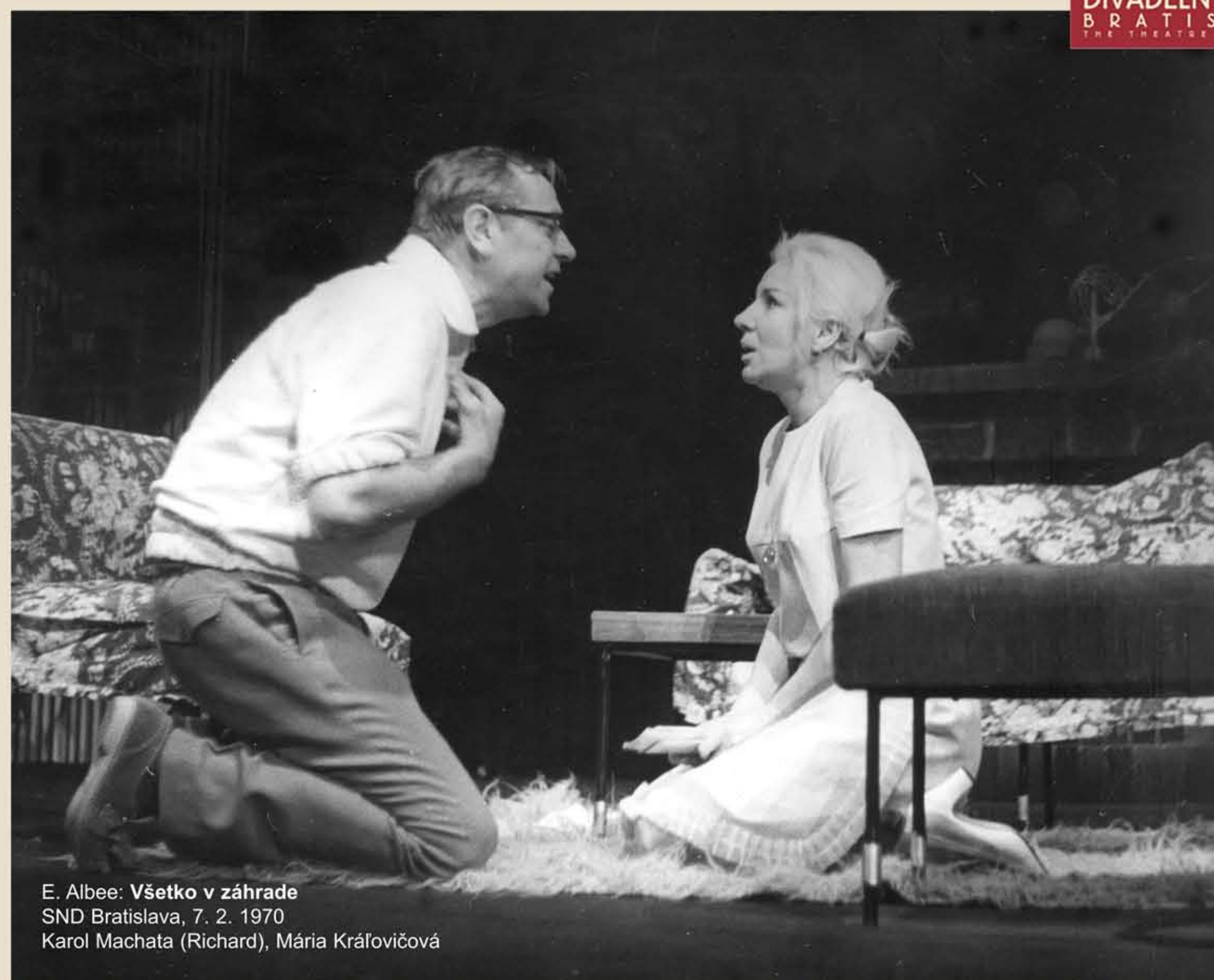
W. Shakespeare: **Sen noci svätého Jána**
SND Bratislava, 13. 11. 1965
réžia Karol L. Zachar
Oldo Hlaváček, Alojz Kramár, Gejza Slameň,
Karol Machata (Peter Poleno), Jozef Kroner,
František Dibarbora

W. Shakespeare: **Veselé panie z Windsoru**
ND Bratislava, 11. 5. 1954
réžia Karol L. Zachar
Štefan Figura, Karol Machata (Doktor Caius)
Karol Machata stvárnil postavu Doktora Caiusa
aj v obnovených naštudovaniach z rokov 1958 a 1963.

A. Miller: **Cena**
SND Bratislava, 24. 5. 1969
Karol Machata (Viktor Franz)

E. Albee: **Všetko v záhrade**
SND Bratislava, 7. 2. 1970
Karol Machata (Richard), Mária Kráľovičová

J. Radičkov: **Pokus o lietanie**
SND Bratislava, 22. 3. 1980
Juraj Slezáček, Karol Machata (Sváko Abrahám Kvákykváč),
Oldo Hlaváček

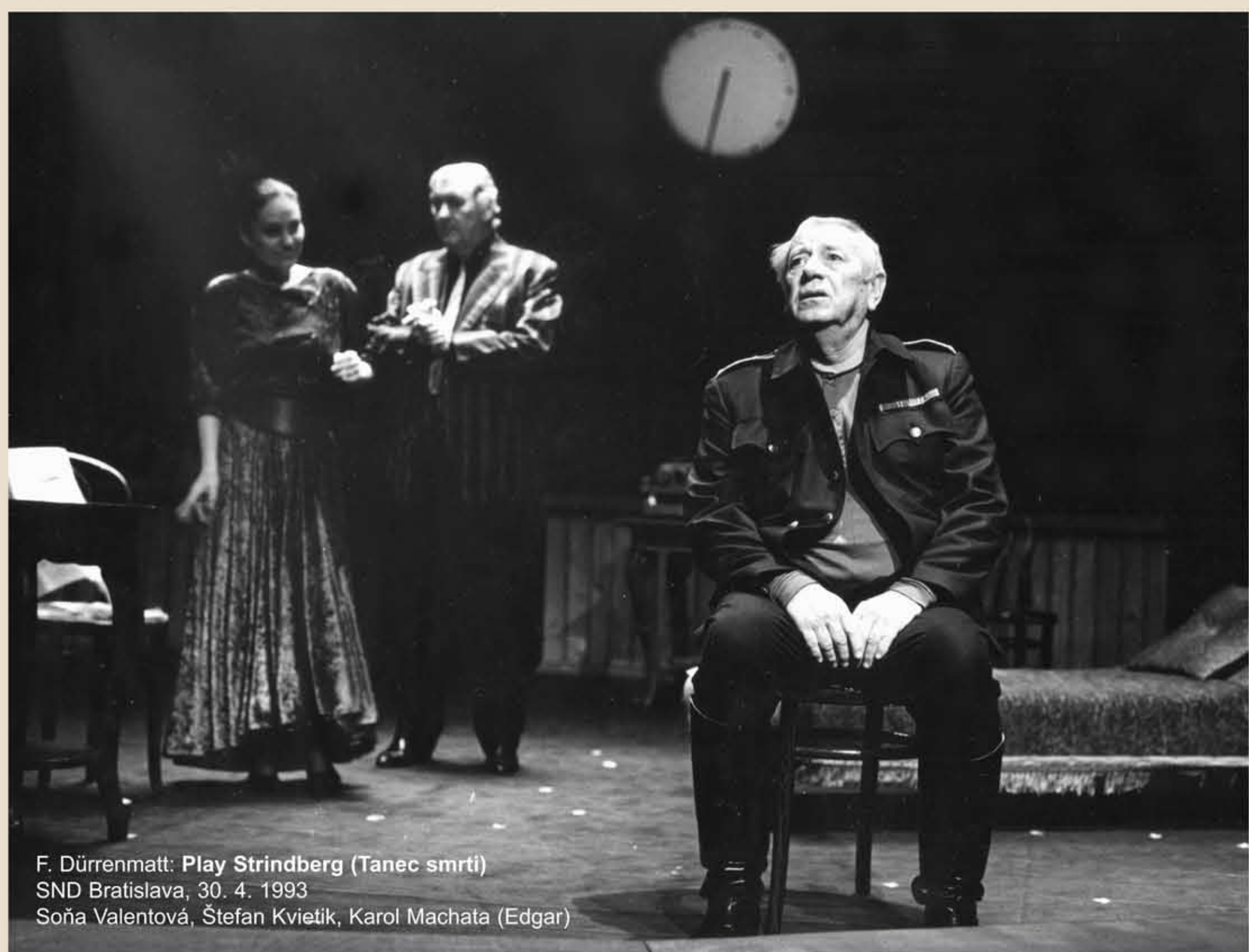
... v réžii Pavla Haspru

F. M. Dostojevskij: **Bratia Karamazovci**
SND Bratislava, 27. 6. 1981
Michal Dočolomanský, Karol Machata (Starý Karamazov)

J. Hubáč: **Stará dobrá kapela**
SND Bratislava, 24. 4. 1984
Július Pántik, Ladislav Chudík,
Eva Krížiková, Gustáv Valach,
Karol Machata (Ado)

F. Dürrenmatt: **Play Strindberg (Tanec smrti)**
SND Bratislava, 30. 4. 1993
Soňa Valentová, Stefan Kvietik, Karol Machata (Edgar)

R. Jeffers: **Medea, barbarka z Kolchidy**
SND Bratislava, 4. 5. 1996
Soňa Valentová, Karol Machata (Kreon)

P. Kováčik: Krčma pod zeleným stromom
SND Bratislava, 10. 4. 1976
réžia Pavol Haspra
Karol Machata (Krčmár), Michal Dočolomanský

H. Pinter: **Milenec**
SND Bratislava, 25. 9. 1966
réžia Peter Mikulík
Mária Kráľovičová,
Karol Machata (Richard)

H. Pinter: **Návrat domov**
SND Bratislava, 7. 12. 1968
réžia Peter Mikulík
Karol Machata (Lenny), Elena Zvaríková

Molière: **Lakomec**
SND Bratislava, 20. 9. 1986
réžia Peter Mikulík
Karol Machata (Harpagon)

... v réžii Petra Mikulíka, Ľubomíra Vajdičku a host'ujúcich režiséroov

J. P. Sartre: **Diabol a Pán Boh**
SND Bratislava, 18. 12. 1965
réžia Jozef Palka a. h.
Karol Machata (Nasty), Ctibor Filčík

L. N. Tolstoj: **Živá mrtvola**
SND Bratislava, 2. 12. 1976
réžia Rača N. Kaplaňan a. h.
Karol Machata (Protašov)

H. Ibsen: **Peni z mora**
SND Bratislava, 25. 3. 1983
réžia Ľubomír Vajdička
Karol Machata (Doktor Wangel), Emilia Vášáryová

M. Gorkij: **Letní hostia**
SND Bratislava, 5. 12. 1980
réžia Ľubomír Vajdička
Karol Machata (Semion Dvojboďka),
Michal Dočolomanský

A. a V. Mrštíkovi: **Mariša**
SND Bratislava, 21. 5. 1983
réžia Vladimír Strnisko a . h.
Karol Machata (Vávra), Anna Javorková